PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
CEZARY BANASIŃSKI

DOK1-421/3/05/AZ

Warszawa, dn. 13 kwietnia 2005 r.

DECYZJA Nr DOK - 32/05

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804 z późn. zm.), po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego, wszczętego na wniosek Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń" S.A. z siedzibą w Płocku, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ***wydaje zgodę*** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejęciu przez Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń" S.A. z siedzibą w Płocku bezpośredniej kontroli nad Przedsiębiorstwem Przeładunku Paliw Płynnych „Naftoport" Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku.

UZASADNIENIE

W dniu 28 stycznia 2005 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło od Przedsiębiorstwa Eksploatacji Rurociągów Naftowych „Przyjaźń" S.A. z siedzibą w Płocku (zwanej dalej PERN „Przyjaźń" S.A.) zgłoszenie zamiaru koncentracji przedsiębiorców, polegającej na przejęciu przez PERN „Przyjaźń" S.A. kontroli nad Przedsiębiorstwem Przeładunku Paliw Płynnych „Naftoport" Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku (zwanej dalej „Naftoport" Sp. z o.o.).

W związku z tym, iż spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie zamiaru koncentracji, bowiem:

- łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r., Nr 86, poz. 804 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą antymonopolową". W 2004 r. obrót PERN „Przyjaźń" S.A. wyniósł 619.533.785,91 zł, a obrót „Naftoportu" Sp. z o.o. wyniósł 64.603.259,61 zł;

- przejęcie przez jednego przedsiębiorcę kontroli nad innym przedsiębiorcą jest jednym ze sposobów koncentracji, określonym w art. 12 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej;
- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ustawy antymonopolowej, powodująca odstąpienie od obowiązku zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zwany dalej „organem antymonopolowym", wszczął postępowanie w niniejszej sprawie, o czym powiadomił stronę pismem z dnia 4 lutego 2005 r., zgodnie z art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.).

W trakcie postępowania organ antymonopolowy w celu wszechstronnego zbadania sprawy szczegółowo przeanalizował dane zawarte we wniosku nadesłanym przez PERN „Przyjaźń" S.A. oraz w nadesłanych przez tą spółkę uzupełnieniach, a także wystąpił o opinię w sprawie skutków jakie może wywołać w sektorze naftowym przejęcie przez PERN „Przyjaźń" S.A. kontroli nad „Naftoport" Sp. z o.o. do podmiotów, które w jego ocenie były najbardziej zainteresowane tą koncentracją, a mianowicie:

- PPS Port Północny Sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku,
- PKN ORLEN S.A. z siedzibą w Płocku,
- Grupa LOTOS S.A. z siedzibą w Gdańsku.

W trakcie postępowania organ antymonopolowy ustalił, co następuje:

Przyczyny i opis transakcji:

We wniosku zgłaszający wskazał, iż celem zamierzonej koncentracji jest zwiększenie przez PERN „Przyjaźń" S.A. udziałów w „Naftoport" Sp. z o.o. tak, aby podmiot ten mógł dysponować 2/3 ogólnej liczby głosów oraz 2/3 kapitału zakładowego. Pozwoli to na sprawniejszą realizację przeładunku ropy naftowej i paliw płynnych. Tym samym zapewnione zostanie również bezpieczeństwo energetyczne kraju oraz ciągłość dostaw ropy dla producentów paliw w Polsce.

Ponadto, wnioskodawca wyjaśnił, iż przedmiotowa koncentracja stanowi realizację „Strategii dla przemysłu naftowego w Polsce", przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 24 września 2002 r. Zgodnie z tym dokumentem „Naftoport" Sp. z o.o. jest kluczowym elementem logistyki sektora. Posiada strategiczne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz dla konkurencyjności rynku paliwowego. Konieczne jest wzmocnienie pośredniego nadzoru nad „Naftoport" Sp. z o.o. oraz wspieranie działań zmierzających do zwiększenia udziału PERN „Przyjaźń" S.A. w strukturze właścicielskiej tej spółki.

Zwiększenie udziału PERN „Przyjaźń" S.A. – spółki nie podlegającej prywatyzacji, której jedynym akcjonariuszem jest Skarb Państwa – w „Naftoport" Sp. z o.o., jest uzasadnione szczególnie w sytuacji konieczności dywersyfikacji dostaw ropy do Polski oraz konieczności zapewnienia dostaw z innych kierunków niż Rosja.

Planowana koncentracja ma umożliwić także optymalne wykorzystania infrastruktury „Naftoportu" Sp. z o.o., która obecnie wykorzystywana jest [tajemnica przedsiębiorstwa]

W dniu 24 stycznia 2005 r. wspólnicy „Naftoportu" Sp. z o.o. podjęli uchwałę o wyrażeniu zgody na zbycie udziałów w spółce na rzecz PERN „Przyjaźń" S.A. Zamiarem zbycia objęte zostały 24 udziały należące do PKN ORLEN S.A., 13 udziałów należących do Grupy LOTOS S.A. oraz 2 udziały należące do J & S Service and Investment Ltd. W wyniku koncentracji:

- PKN ORLEN S.A. zmniejszy swój udział z 48,72 % do 17,95 %;
- Grupa LOTOS S.A. zmniejszy swój udział z 25,64 % do 8,97 %;
- J & S Service and Investment Ltd. zmniejszy swój udział z 3,85 % do 1,28 %;
- PERN „Przyjaźń" S.A. zwiększy swój udział z 17,95 % do 67,95 %.

Przewiduje się także, iż jeden udział należący do PERN „Przyjaźń" S.A. zostanie zbyty na rzecz Skarbu Państwa. Wspólnicy „Naftoportu" Sp. z o.o. wyrazili zgodę na taką transakcję. W wyniku wskazanej transakcji Skarb Państwa będzie posiadał pośrednio tzn. przez PERN „Przyjaźń" S.A. 52 udziały (66,67 %) w „Naftoport" Sp. z o.o., a bezpośrednio 1 udział (1,28 %).

Strukturę własności „Naftoportu" Sp. z o.o. po dokonaniu przedmiotowej koncentracji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1

Lp.	Udziałowiec	Bezwzględna liczba udziałów/głosów	Liczba udziałów/głosów w %
1.	PKN ORLEN S.A.	14	17,95
2.	Grupa LOTOS S.A.	7	8,97
3.	PERN „Przyjaźń" S.A.	52	66,67
4.	PPS Port Północny Sp. z o.o.	3	3,85
5.	J & S Service and Investment Ltd.	1	1,28
6.	Skarb Państwa	1	1,28
7.	**Razem**	**78**	**100,00**

Poza faktem, że PERN „Przyjaźń" S.A. jest udziałowcem „Naftoportu" Sp. z o.o., obie spółki łączy ponadto porozumienie z 9 lutego 1998 r. w sprawie uzgodnienia warunków zawieranych wspólnie z przedsiębiorcami zagranicznymi umów o transport i przeładunek ropy naftowej w Porcie Północnym w Gdańsku w relacji importowej. Zgodnie z postanowieniami tego porozumienia PERN „Przyjaźń" S.A. oraz „Naftoport" Sp. z o.o. występują solidarnie jako strony umów na świadczenie usług przeładunku i przesyłu ropy. Porozumienie to jest wynikiem istniejących powiązań technicznych pomiędzy uczestnikami koncentracji. Przedsiębiorca, który zamierza eksportować ropę musi najpierw zlecić jej przesył PERN „Przyjaźń" S.A., a następnie jej przeładunek na tankowce „Naftoport" Sp. z o.o. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku przedsiębiorców importujących ten surowiec.

Muszą oni najpierw skorzystać z usługi przeładunku ropy świadczonej przez „Naftoport" Sp. z o.o., a następnie z usługi przesyłu, którą świadczy PERN „Przyjaźń" S.A.

Uczestnicy koncentracji:

I. PERN „Przyjaźń" S.A. – aktywny uczestnik niniejszej koncentracji - jest jednoosobową spółką Skarbu Państwa. Podmiot ten prowadzi działalność w następującym zakresie:

- transportu rurociągami, w szczególności ropy naftowej i jej produktów;
- magazynowania i przechowywania towarów, w szczególności ropy naftowej i paliw;
- telekomunikacji, w szczególności świadczenie usług transmisji danych, dzierżawy łączy, kanałów optycznych, włókien optycznych.

Głównym zadaniem PERN „Przyjaźń" S.A. jest zapewnienie energetycznego i paliwowego bezpieczeństwa kraju. Spółka ta poprzez transport rurociągowy ropy naftowej zapewnia dostawy tego surowca dla przemysłu rafineryjnego:

- w Polsce (dla PKN ORLEN S.A. i Grupy LOTOS S.A.) oraz
- w Niemczech (PCK Raffinerie GmbH z siedzibą Schwedt i Mitteldeutsche Erdoel-Raffinerie GmbH z siedzibą w Spergau).

Ponadto magistrale należące do PERN „Przyjaźń" S.A. włączone są do systemu rurociągów zaopatrujących w rosyjską ropę naftową także inne, oprócz Polski, kraje Europy Środkowowschodniej (Białoruś, Ukrainę, Litwę, Łotwę, Węgry, Słowację, Czechy i Niemcy).

Polska sieć rurociągów PERN „Przyjaźń" S.A. dzieli się na dwa odcinki:

- wschodni od granicy Polski z Białorusią w Adamowie do Płocka o długości 240 km i przepustowości 43 mln ton rocznie oraz
- zachodni od Płocka do granicy z Niemcami o długości 416 km i przepustowości 27 mln ton rocznie.

Sieć rurociągów ropy naftowej uzupełnia rewersyjny „Rurociąg Pomorski", którego właścicielem jest również PERN „Przyjaźń" S.A., łączący Płock z Gdańskiem o długości 234 km i przepustowości w kierunku północnym ok. 18-20 mln ton i w kierunku południowym ok. 30 mln ton rocznie.

Oprócz rurociągów naftowych, PERN „Przyjaźń" S.A. posiada także sieć rurociągów paliwowych, które biegną z PKN ORLEN S.A. w trzech kierunkach:

- Płock – Bydgoszcz – Poznań,
- Płock – Warszawa oraz

- Płock – Częstochowa.

Łączna długość tych rurociągów paliwowych wynosi ok. 620 km. Od 2002 r. PERN „Przyjaźń” S.A. dodatkowo administruje rurociągi należące do PKN ORLEN S.A., tj. rurociąg produktów finalnych Płock – Ostrów Wielkopolski oraz rurociągi doprowadzające ropę naftową i paliwa do podziemnych magazynów w Inowrocławskich Kopalniach Soli SOLINO S.A.

Poniższy rysunek przedstawia położenie infrastruktury logistycznej w Polsce:
Rys. 1

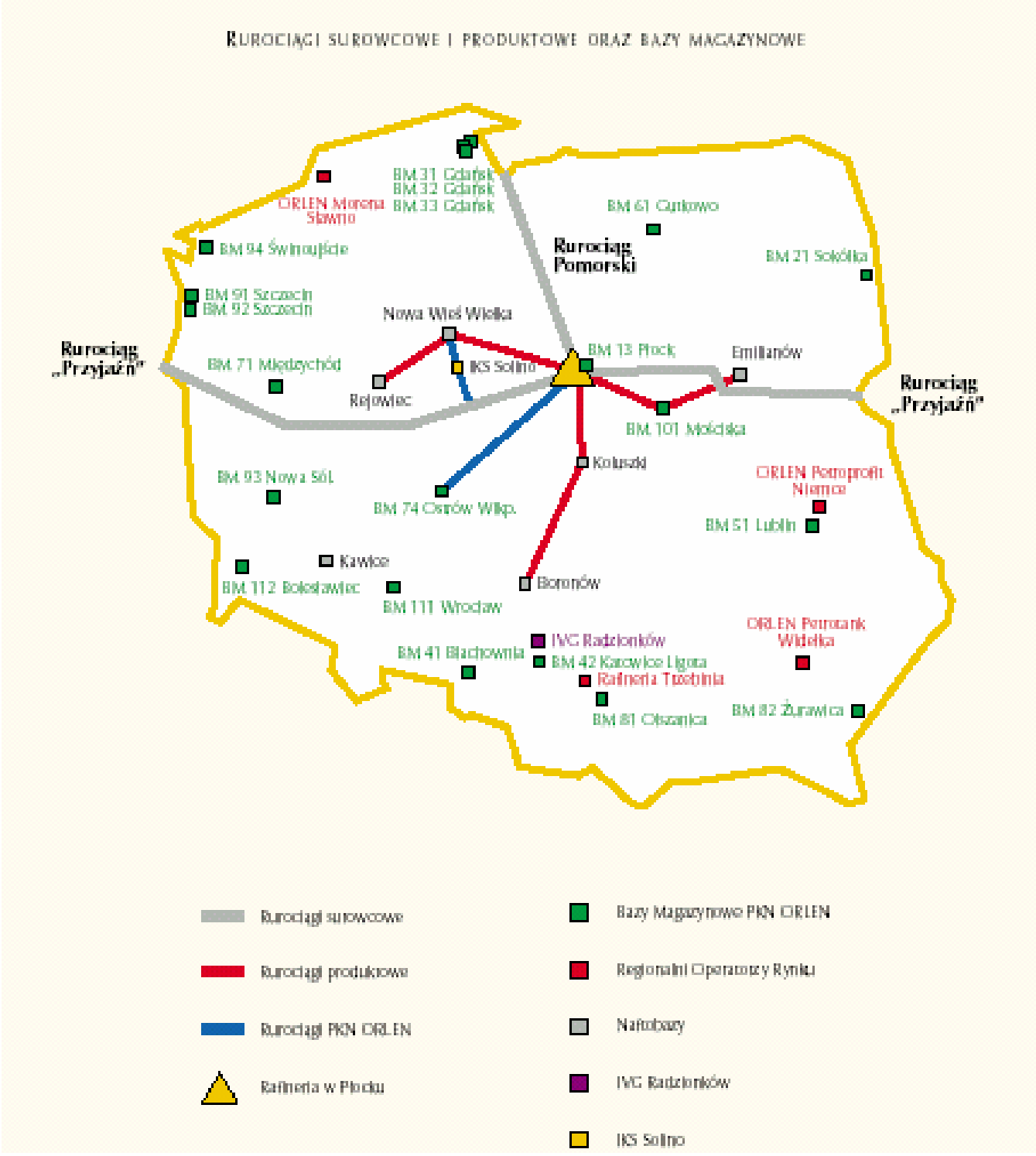

Nieodłącznym elementem infrastruktury rurociągowej są bazy magazynowe ropy naftowej. PERN „Przyjaźń" S.A. posiada największe w Polsce bazy magazynowe tego surowca i może zmagazynować około 2,8 mln metrów sześciennych ropy. Należące do PERN „Przyjaźń" S.A. bazy magazynowe zlokalizowane są w Adamowie przy granicy z Białorusią, niedaleko Płocka oraz w Gdańsku w pobliżu Portu Północnego. W 2002 i 2003 r. ropę naftową w systemie PERN „Przyjaźń" S.A. magazynowały [tajemnica przedsiębiorstwa]. Przeciętna miesięczna wysokość zapasów ropy naftowej, magazynowanej odpłatnie przez PERN „Przyjaźń" S.A. wyniosła w 2002 r. [tajemnica przedsiębiorstwa], a w 2003 r. [tajemnica przedsiębiorstwa].

PERN „Przyjaźń" S.A. posiada powiązania kapitałowe z następującymi spółkami:

1. „Naftoport" Sp. z o.o., w której obecnie PERN „Przyjaźń" S.A. posiada 17,95 % udziałów w kapitale zakładowym.
2. Centrum Diagnostyki Rurociągów i Aparatury Sp. z o.o. (PERN „Przyjaźń" S.A. posiada 52 % udziałów w kapitale zakładowym). Spółka ta zajmuje się badaniem i oceną stanu technicznego rurociągów dalekosiężnych. Dysponuje ona również wszelkimi specjalistycznymi urządzeniami do kompleksowego badania stanu technicznego magistrali rurociągowych.
3. Agencja Rozwoju Pomorza S.A. (PERN „Przyjaźń" S.A. posiada 0,8 % udziału w kapitale zakładowym). W ramach swojej działalności spółka prowadzi m.in. następujące projekty: pełnienie funkcji Regionalnej Instytucji Finansującej - prowadzenie programów PHARE, prowadzenie Punktu Konsultacyjno Doradczego dla przedsiębiorców, prowadzenie działalności szkoleniowej i informacyjno - konsultacyjnej w zakresie międzynarodowych projektów finansowanych przez UE.
4. TELE-PERN Sp. z o.o. (PERN „Przyjaźń" S.A. posiada 100 % udziałów w kapitale zakładowym). Spółka zajmuje się działalnością telekomunikacyjną. Świadczy usługi dzierżawy włókien światłowodowych ułożonych wzdłuż rurociągów należących do PERN „Przyjaźń" S.A.
5. Międzynarodowe Przedsiębiorstwo Rurociągowe „Sarmatia" Sp. z o.o. (PERN „Przyjaźń" S.A. posiada 50 % udziałów w kapitale zakładowym). Spółka ta powstała dla monitorowania projektu budowy rurociągu dla przesyłu ropy naftowej łączącego miejscowość Brody na Ukrainie z Płockiem. Obecnie spółka ta przygotowuje studium wykonalności projektu.

II. „Naftoport" Sp. z o.o. – pasywny uczestnik przedmiotowej koncentracji - utworzony został w 1991 r. przez polskie firmy z branży naftowej w celu zróżnicowania źródeł zaopatrzenia rodzimego przemysłu rafineryjnego w ropę naftową. Strukturę właścicielską spółki przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2

Lp.	Udziałowcy	Bezwzględna liczba udziałów/głosów	Liczba udziałów/ głosów w %
1.	PKN ORLEN S.A.	38	48,72
2.	Grupa LOTOS S.A.	20	25,64

3.	PERN „Przyjaźń” S.A.	14	17,95
4.	Port Północny Sp. z o.o.	3	3,85
5.	J & S Service and Investement Ltd	3	3,85
6.	**Razem**	**78**	**100,00**

Przedmiotem działalności „Naftoport” Sp. z o.o. jest przeładunek ropy naftowej i produktów ropopochodnych w relacjach załadunek na statek i rozładunek ze statku. Spółka stanowi istotny element logistyki dostaw ropy naftowej dla polskich i niemieckich rafinerii oraz eksportu ropy z kierunku rosyjskiego, ponieważ niewykorzystane zdolności przeładunkowe są wykorzystywane do tranzytu ropy rosyjskiej do innych krajów.

„Naftoport” Sp. z o.o. prowadzi działalność gospodarczą na terenach dzierżawionych od Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A. Na terenach tych, spółka wybudowała i pozostaje wyłącznym właścicielem infrastruktury portowej, złożonej z obiektów hydrotechnicznych wraz z urządzeniami do cumowania statków i instalacjami technologicznymi oraz dwóch stanowisk przeładunkowych o potencjale przeładunkowym 23 mln ton ropy naftowej rocznie. Dodatkowo, na podstawie odrębnej umowy, „Naftoport” Sp. z o.o. ma możliwość skorzystania ze stanowiska rezerwowego należącego do spółki PPS Port Północny Sp. z o.o. o potencjale przeładunkowym 11 mln ton ropy rocznie. „Naftoport” Sp. z o.o. oraz PPS Port Północny Sp. z o.o. łączy długoterminowa umowa dotycząca wynajmu urządzeń przeładunkowych. Według jej postanowień, przeładunki ropy naftowej i paliw zlecane „Naftoport” Sp. z o.o. będą realizowane w [tajemnica przedsiębiorstwa] poprzez urządzenia przeładunkowe należące do „Naftoport” Sp. z o.o. i w [tajemnica przedsiębiorstwa] poprzez urządzenia przeładunkowe należące do PPS Portu Północnego Sp. z o.o. Pozostałe zdolności przeładunkowe PPS Portu Północnego Sp. z o.o. w zakresie przeładunku paliw mają stanowić rezerwę strategiczną dla „Naftoport” Sp. z o.o. Dodatkowo należy wskazać, iż urządzenia wszystkich stanowisk przeładunkowych w PPS Porcie Północnym Sp. z o.o., którego infrastruktura portowa jest wykorzystywana przez „Naftoport” Sp. z o.o., są obsługiwane przez pracowników PPS Port Północny Sp. z o.o.

Na rynku przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim „Naftoport” Sp. z o.o. spotyka się z konkurencją ze strony tylko jednego podmiotu. Jest nim wspomniany wcześniej PPS Port Północny Sp. z o.o. Szacunkowe udziały rynkowe tych spółek – według wielkości mocy przeładunkowych – kształtują się następująco: „Naftoport” Sp. z o.o. – [tajemnica przedsiębiorstwa], a PPS Port Północny Sp. z o.o. – [tajemnica przedsiębiorstwa]. W rzeczywistości prawie wszystkie przeładunki tego surowca są dokonywane przez „Naftoport” Sp. z o.o. W tym miejscu można wskazać, iż w latach 2002-2004 rzeczywisty udział „Naftoport” Sp. z o.o. w przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim przedstawiał się następująco:

- w 2002 r. – [tajemnica przedsiębiorstwa]
- w 2003 r. – [tajemnica przedsiębiorstwa],
- w 2004 r. – [tajemnica przedsiębiorstwa].

Pozostałe porty przeładunkowe na terenie Polski, ze względu na brak przystosowania, nie dokonują przeładunku ropy naftowej.

W zakresie przeładunku paliw płynnych „Naftoport” Sp. z o.o. spotyka się ze znacznie silniejszą konkurencją ze strony innych podmiotów. Przeładunki w terminalach morskich paliw dokonywane są również przez PPS Port Północny Sp. z o.o., Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. oraz Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. W 2004 r. „Naftoport” Sp. z o.o. dokonał [tajemnica przedsiębiorstwa] zrealizowanych na wskazanym rynku przeładunków, PPS Port Północny Sp. z o.o. [tajemnica przedsiębiorstwa], Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. – [tajemnica przedsiębiorstwa], Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. – [tajemnica przedsiębiorstwa], a Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A. – [tajemnica przedsiębiorstwa]. Uwzględniając sytuację wynikającą z umowy zawartej pomiędzy „Naftoport” Sp. z o.o., a PPS Portem Północnym Sp. z o.o., zgodnie z którą przeładunki ropy naftowej i paliw zlecane „Naftoport” Sp. z o.o. będą realizowane w [tajemnica przedsiębiorstwa] poprzez urządzenia przeładunkowe należące do „Naftoport” Sp. z o.o. i w [tajemnica przedsiębiorstwa] poprzez urządzenia przeładunkowe należące do PPS Portu Północnego Sp. z o.o. - pozostałe zdolności przeładunkowe PPS Portu Północnego Sp. z o.o. w zakresie przeładunku paliw mają stanowić rezerwę strategiczną dla „Naftoport” Sp. z o.o. - szacunkowy udział „Naftoport” Sp. z o.o. na rynku przeładunku paliw wynosi ok. [tajemnica przedsiębiorstwa].

„Naftoport” Sp. z o.o. jest bezpośrednio połączony z manipulacyjną bazą zbiornikową PERN „Przyjaźń” S.A. (ropa naftowa) i Grupą LOTOS S.A. (paliwa płynne). Baza manipulacyjna PERN „Przyjaźń” S.A. połączona jest z kolei „Rurociągiem Pomorskim” z rafinerią PKN ORLEN S.A. w Płocku oraz systemem rurociągów „Przyjaźń”.

„Naftoport” Sp. z o.o. – razem z rewersyjnym „Rurociągiem Pomorskim” – tworzy alternatywny dla rurociągu „Przyjaźń” system dostaw ropy (tzw. „ropy z morza”) dla krajowych rafinerii.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ.

W myśl art. 4 pkt 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za ich substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (rynek produktowy) i terytorium (rynek geograficzny).

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja ma wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady

Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. *w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 37, poz. 334), organ antymonopolowy uznał, iż:

A) W przedmiotowej sprawie nie występują rynki właściwe, na które koncentracja wywiera wpływ **w układzie horyzontalnym**. Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż przedsiębiorcy biorący udział w transakcji nie prowadzą działalności na tych samych rynkach właściwych. PERN „Przyjaźń" S.A. prowadzi działalność w następującym zakresie:

- transportu rurociągami, w szczególności ropy naftowej i jej produktów;
- magazynowania i przechowywania towarów, w szczególności ropy naftowej i paliw;
- telekomunikacji, w szczególności świadczenie usług transmisji danych, dzierżawy łączy, kanałów optycznych, włókien optycznych.

„Naftoport" Sp. z o.o. działa natomiast w zakresie przeładunku ropy naftowej i paliw w relacjach na statek i ze statku. Brak jest zatem rynków wspólnych dla uczestników niniejszej koncentracji.

B) Przedmiotowa koncentracja nie wywrze również wpływu na żaden rynek właściwy **w układzie wertykalnym.** Uzasadniając powyższe należy wskazać, co następuje.

Rynki właściwe transportu (przesyłu) rurociągami ropy naftowej jak i paliw płynnych, oraz rynek magazynowania ropy naftowej, obejmują tylko świadczenie usług, na rzecz innych podmiotów, do których należy przesyłany czy magazynowany produkt. PERN „Przyjaźń" S.A. nie jest bowiem właścicielem przesyłanych lub magazynowanych towarów. Jak wskazano w uzupełnieniu do wniosku, PERN „Przyjaźń" S.A. nie jest w szczególności importerem ropy naftowej ani produktów ropopochodnych, świadczy jedynie usługę przesyłu ropy naftowej dla firm importujących ten surowiec do Polski [tajemnica przedsiębiorstwa]. Wnioskodawca świadczy również usługę przesyłu paliw płynnych [tajemnica przedsiębiorstwa] oraz magazynowania ropy naftowej [tajemnica przedsiębiorstwa].

Również „Naftoport" Sp. z o.o. nie jest właścicielem przeładowywanej ropy naftowej i paliw płynnych. Jak wskazano w uzupełnieniu do wniosku, spółka ta nie jest także importerem tych produktów. Świadczy jedynie usługi przeładunku ropy naftowej dla [tajemnica przedsiębiorstwa]

O braku powiązań handlowych pomiędzy uczestnikami koncentracji świadczą również poniżej przedstawione dane dotyczące odbiorców ich usług.

Głównych odbiorców PERN „Przyjaźń" S.A. oraz ich udział w sprzedaży usług tej spółki ogółem przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 3

[tajemnica przedsiębiorstwa]

Głównych odbiorców „Naftoport" Sp. z o.o. oraz ich udział w sprzedaży usług tej spółki ogółem przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4

[tajemnica przedsiębiorstwa]

Jak wynika z powyższego, pomiędzy uczestnikami koncentracji nie występują powiązania wertykalne w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. *w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 37, poz. 334). Żaden ze wskazanych powyżej rynków właściwych, na których prowadzą działalność przedsiębiorcy uczestniczący w koncentracji, nie stanowi równocześnie rynku zakupu lub sprzedaży (poprzedniego lub następnego szczebla obrotu) dla drugiego z uczestników przedmiotowej koncentracji. Tym samym nie można w tym przypadku nawet potencjalnie mówić o powiązaniu typu dostawca – odbiorca, przez co rozumie się możliwość zawarcia „umowy o dostawę", bowiem uczestnicy koncentracji nie działają na rynkach poprzedniego i następnego szczebla obrotu.

C) Niniejsza koncentracja wywrze wpływ **w układzie konglomeratowym**, na następujące rynki:

1. Rynek przesyłu rurociągami ropy naftowej.

Jedynym przedsiębiorcą zajmującym się transportem rurociągami ropy naftowej na polskim rynku jest PERN „Przyjaźń" S.A. Jednocześnie należy wskazać, iż ropę naftową można także transportować cysternami samochodowymi oraz kolejowymi. Przesył tego surowca rurociągami jest jednak relatywnie tańszy, bezpieczniejszy i zapewnia większą pewność dostaw. Z tego względu transportu ropy naftowej cysternami samochodowymi i kolejowymi nie można uznać za substytut transportu ropy naftowej przy pomocy rurociągów. Oceniając rynek transportu ropy naftowej rurociągami w aspekcie geograficznym, należy stwierdzić, iż w zasadzie każde połączenie (nitka) stanowi odrębny rynek.

W ocenie organu antymonopolowego rynek ten posiada wszystkie cechy monopolu naturalnego. Jedynym przedsiębiorcą zajmującym się transportem rurociągami ropy naftowej na polskim rynku jest PERN „Przyjaźń" S.A. Podmiot ten ma zatem 100 % udziału na tak określonym rynku właściwym.

2. Rynek przesyłu rurociągami paliw płynnych.

Przedsiębiorcą prowadzącym działalność w zakresie przesyłu rurociągami paliw płynnych na polskim rynku jest jedynie PERN „Przyjaźń" S.A. Rurociągi paliwowe posiada również PKN ORLEN S.A., jednakże od 2002 r. są one zarządzane przez PERN „Przyjaźń" S.A. Należy wskazać, iż paliwa płynne można, poza rurociągami, także transportować cysternami samochodowymi oraz kolejowymi.

Podobnie jak w przypadku ropy naftowej przesył paliw płynnych przy pomocy rurociągów jest jednak relatywnie tańszy (średnio dwukrotnie tańszy od przewozu paliwa koleją), szybszy, bezpieczniejszy i zapewnia większą pewność dostaw. Mając na uwadze powyższe, transportu paliw cysternami samochodowymi i kolejowymi nie można uznać za substytut transportu paliw przy pomocy rurociągów. Oceniając rynek transportu paliw rurociągami w aspekcie geograficznym, należy stwierdzić, iż w zasadzie każde połączenie (nitka) stanowi odrębny rynek.

W ocenie organu antymonopolowego rynek ten posiada zatem wszystkie cechy monopolu naturalnego, a PERN „Przyjaźń" S.A. dysponuje na tym rynku 100 % udziałem.

Z informacji przedstawionych we wniosku wynika, że z systemu rurociągów paliwowych PERN „Przyjaźń" S.A. korzysta obecnie wyłącznie [tajemnica przedsiębiorstwa] W 2003 r. PERN „Przyjaźń" S.A. przetransportował dla tej spółki [tajemnica przedsiębiorstwa] paliw płynnych.

3. Rynek magazynowania ropy naftowej.

Rynek magazynowania ropy naftowej jest rynkiem, na którym działa PERN „Przyjaźń" S.A. W ocenie organu antymonopolowego w aspekcie geograficznym można przyjąć, iż jest to rynek obejmujący terytorium Polski. Z racjonalnego punktu widzenia jest bowiem mało prawdopodobne, aby polskie rafinerie skłonne były magazynować ropę naftową poza terytorium Polski. W sytuacji zagrożenia, bazy magazynowe zlokalizowane bliżej zakładów przeróbczych zapewniają większą pewność dostaw.

Zdolności magazynowe PERN „Przyjaźń" S.A. wynoszą 2,78 mln metrów sześciennych ropy naftowej. W 2002 i 2003 r. ropę naftową w systemie PERN „Przyjaźń" S.A. magazynowały [tajemnica przedsiębiorstwa] Przeciętna miesięczna wysokość zapasów ropy naftowej, magazynowanej odpłatnie przez PERN „Przyjaźń" S.A., wyniosła w 2002 r. [tajemnica przedsiębiorstwa].

Na rynku magazynowania ropy naftowej prowadzi działalność również PKN ORLEN S.A. W Inowrocławskiej Kopalni Soli SOLINO S.A. PKN ORLEN S.A. może zmagazynować około 1,74 mln metrów sześciennych tego surowca.

Udział PERN „Przyjaźń" S.A. w rynku magazynowania ropy naftowej kształtuje się na poziomie ok. [tajemnica przedsiębiorstwa] (biorąc pod uwagę wielkość zmagazynowanej ropy) oraz około [tajemnica przedsiębiorstwa] (biorąc pod uwagę zdolności magazynowe).

4. Rynek przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim

Rynek przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim jest jednym z rynków produktowych, na którym działa „Naftoport" Sp. z o.o. Rynek ten, w ocenie organu antymonopolowego, w aspekcie geograficznym należy rozpatrywać z perspektywy dwóch grup podmiotów:

a) eksporterów ropy naftowej,

Z perspektywy podmiotów eksportujących ropę naftową, „Naftoport" Sp. z o.o. jest jednym z wielu przedsiębiorców, z którego usług można skorzystać w zakresie przeładunku ropy na statki. Podmiot ten musi się bowiem liczyć z konkurencją ze strony co najmniej innych portów przeładunkowych znajdujących się w basenie Morza Bałtyckiego. Z informacji zebranych w trakcie postępowania wynika, iż udział „Naftoportu" Sp. z o.o. na rynku ograniczonym do portów basenu Morza Bałtyckiego, można szacować na ok. [tajemnica przedsiębiorstwa] Rosyjska ropa naftowa - a ta jest głównie przeładowywana przez „Naftoport" Sp. z o.o. w przypadku eksportu - może być przesyłana nie tylko z wykorzystaniem portów znajdujących się nad Morzem Bałtyckim. W związku z tym, rozszerzając rynek w aspekcie geograficznym, udział „Naftoportu" Sp. z o.o. uległby jedynie dalszemu zmniejszeniu. Z perspektywy eksporterów ropy naftowej nie jest więc to rynek na który koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym.

b) polskich rafinerii, w szczególności PKN ORLEN S.A. oraz Grupy LOTOS S.A.,

Powyżej wskazane rafinerie w przypadku zagrożenia dostaw ropy naftowej rurociągiem „Przyjaźń" muszą sprowadzać ten surowiec drogą morską. W takiej sytuacji są one w zasadzie skazane na korzystanie z usług przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim świadczonych przez podmioty, które mają podłączenia do „Rurociągu Pomorskiego". Również rynek w aspekcie geograficznym należałoby określić jako rynek obejmujący podmioty świadczące usługi w zakresie przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim, które jednocześnie mają podłączenia do „Rurociągu Pomorskiego". Jedynymi podmiotami spełniającymi ww. kryteria są „Naftoport" Sp. z o.o. oraz PPS Port Północny Sp. z o.o. Szacunkowe udziały rynkowe tych spółek – według wielkości mocy przeładunkowych – kształtują się następująco:

- „Naftoport" Sp. z o.o. – [tajemnica przedsiębiorstwa],
- PPS Port Północny Sp. z o.o. – [tajemnica przedsiębiorstwa].

W rzeczywistości jednak prawie wszystkie przeładunki tego surowca wykonywane są przez „Naftoport" Sp. z o.o. Udział „Naftoport" Sp. z o.o., biorąc pod uwagę faktyczne przeładunki, kształtuje się na poziomie prawie [tajemnica przedsiębiorstwa].

5. Rynek przeładunku paliw płynnych w terminalu morskim

„Naftoport" Sp. z o.o. prowadzi działalność w zakresie przeładunku paliw płynnych w terminalu morskim. Udział „Naftoport" Sp. z o.o. na tym rynku na terytorium Polski kształtuje się na poziomie około [tajemnica przedsiębiorstwa] (ze względu na wcześniej wskazaną umowę łączącą „Naftoport" Sp. z o.o. z PPS Portem Północnym Sp. z o.o. dotyczącą wykonywania przeładunków). Spółka ta spotyka się na tym rynku ze znacznie silniejszą konkurencją niż na rynku przeładunku ropy naftowej. Przeładunki paliw w terminalach morskich dokonywane są również przez Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A., Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. oraz Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście S.A.

Należy również wskazać, iż „Naftoport” Sp. z o.o. nie jest połączony z systemem rurociągów paliwowych należących do PERN „Przyjaźń” S.A. jak to ma miejsce w przypadku ropy naftowej. Nie występuje zatem żadna styczność pomiędzy działalnością „Naftoport” Sp. z o.o., a PERN „Przyjaźń” S.A. w tym zakresie. Przedmiotowa koncentracja nie wpłynie zatem również na pozycję „Naftoport” Sp. z o.o. na rynku przeładunku paliw w terminalu morskim.

Z punktu widzenia eksportu paliw płynnych, należy dodatkowo wskazać, iż z dwóch liczących się polskich rafinerii jedynie Grupa LOTOS S.A. jest połączona bezpośrednim rurociągiem z „Naftoport” Sp. z o.o. W pełni zatem zrozumiałe jest, iż podmiot ten będzie korzystał z infrastruktury „Naftoport” Sp. z o.o. przy eksporcie swoich paliw. W związku jednak z tym, iż jak powyżej wskazano, w przypadku paliw płynnych nie występuje żadna styczność pomiędzy działalnością PERN „Przyjaźń” S.A., a „Naftoport” Sp. z o.o., należy uznać, iż przedmiotowa koncentracja nie wpłynie w żaden sposób na dotychczasowe relacje występujące w tym zakresie pomiędzy Grupą LOTOS S.A., a „Naftoport” Sp. z o.o.

Ocena skutków koncentracji

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu, w drodze decyzji, wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku.

Analiza skutków niniejszej koncentracji nie wykazała zagrożeń, płynących z przejęcia przez PERN „Przyjaźń” S.A. kontroli nad „Naftoport” Sp. z o.o. Organ antymonopolowy uznając za zasadne wyrażenie zgody na dokonanie przedmiotowej koncentracji, wziął pod uwagę w szczególności następujące przesłanki:

- przedmiotowa koncentracja nie wywiera wpływu na rynki właściwe w układzie horyzontalnym ani wertykalnym;

- przedmiotowa koncentracja wywiera wpływ w układzie konglomeratowym na rynki przesyłu rurociągami ropy naftowej, przesyłu rurociągami paliw płynnych, magazynowania ropy naftowej, przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim oraz przeładunku paliw płynnych w terminalu morskim. W ocenie organu antymonopolowego styczność pomiędzy uczestnikami koncentracji występuje jedynie na rynku przesyłu rurociągami ropy naftowej (na którym działa PERN „Przyjaźń” S.A.) oraz rynku przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim (na którym działa „Naftoport” Sp. z o.o.). Oceniając wpływ koncentracji na ww. poszczególne rynki należy stwierdzić, iż z pewnością nie dojdzie, w wyniku przedmiotowej koncentracji, do istotnego ograniczenia konkurencji na rynku przesyłu rurociągami ropy naftowej. PERN „Przyjaźń” S.A. jest bowiem na rynku przesyłu rurociągami ropy naftowej monopolistą i nie spotyka się na nim z żadną konkurencją. Natomiast w przypadku rynku przeładunku ropy naftowej w terminalu morskim, obok jednego z uczestników koncentracji („Naftoport” Sp. z o.o.), działa na nim także PPS Port Północny Sp. z o.o. Udział tych spółek, biorąc pod uwagę

zdolności przeładunkowe, kształtuje się na poziomie odpowiednio [tajemnica przedsiębiorstwa]. Jednakże biorąc pod uwagę faktycznie wykonywane przeładunki ropy naftowej, udział „Naftoport" Sp. z o.o. wynosi blisko [tajemnica przedsiębiorstwa]. Wynika to z faktu, iż „Naftoport" Sp. z o.o. korzysta w chwili obecnej, na podstawie zawartej umowy, z infrastruktury przeładunkowej PPS Port Północny Sp. z o.o. Należy zatem uznać, iż przejęcie przez PERN „Przyjaźń" S.A. kontroli nad „Naftoport" Sp. z o.o., pomimo istniejących powiązań pomiędzy rynkiem przesyłu ropy naftowej rurociągami, a rynkiem przeładunku tego surowca w terminalu morskim, nie wpłynie na istotne wzmocnienie pozycji rynkowej „Naftoport" Sp. z o.o. kosztem PPS Port Północny Sp. z o.o. Faktyczna pozycja „Naftoport" Sp. z o.o. na tym rynku nie może zostać już w zasadzie wzmocniona. Należy również podkreślić, iż w odpowiedzi na pismo organu antymonopolowego PPS Port Północny Sp. z o.o. wyraźnie wskazał, iż ze swej strony nie widzi zagrożeń mogących powstać w wyniku przejęcia przez PERN „Przyjaźń" S.A. kontroli nad „Naftoport" Sp. z o.o.;

- PKN ORLEN S.A. oraz Grupa LOTOS S.A. nie widzą zagrożeń dla konkurencji w sektorze naftowym, jakie mogłaby nieść ze sobą przedmiotowa koncentracja;
- w wyniku przedmiotowej koncentracji zmniejszy się udział w „Naftoport" Sp. z o.o. PKN ORLEN S.A. oraz Grupy LOTOS S.A. Z punktu widzenia równego dostępu do infrastruktury logistycznej, jaką dysponuje ten podmiot, przez wszystkich uczestników sektora naftowego, taka sytuacja jest korzystniejsza. Wskazuje na to również Grupa LOTOS S.A., która w piśmie z dnia 1 marca 2005 r. stwierdziła, że w nowym układzie właścicielskim główny udziałowiec „Naftoport" Sp. z o.o., PERN „Przyjaźń" S.A., jest firmą neutralną wobec Grupy LOTOS S.A. z punktu widzenia konkurencji. Stanowi to pewną jakościową poprawę sytuacji Grupy LOTOS S.A. w stosunku do układu, w którym największym wspólnikiem „Naftoport" Sp. z o.o. był PKN ORLEN S.A. - główny konkurent Grupy LOTOS S.A. Jednocześnie należy wskazać, iż zgodnie z umową spółki „Naftoport" Sp. z o.o., wspólnikom przysługuje pierwszeństwo w korzystaniu ze zdolności przeładunkowych tej spółki na zasadach określonych w umowach handlowych. Natomiast w sytuacji nadzwyczajnej, skutkującej ograniczeniem zaopatrzenia w ropę naftową systemem rurociągów „Przyjaźń", PKN ORLEN S.A. oraz Grupa LOTOS S.A. mają pierwszeństwo w wykorzystaniu mocy przeładunkowych „Naftoport" Sp. z o.o. z uwzględnieniem posiadanych mocy przerobowych w rafineriach krajowych. Przy czym powyższa zasada dotyczy ilości ropy naftowej wynikającej z takiego ograniczenia zaopatrzenia. Jak wynika z powyższego, umowa ta nie faworyzuje żadnego z polskich producentów paliw;
- dotychczasowi najwięksi udziałowcy „Naftoportu" Sp. z o.o., a mianowicie PKN ORLEN S.A. i Grupa LOTOS S.A., nie byli zainteresowani zwiększonym wykorzystaniem mocy przeładunkowych tego przedsiębiorcy w szczególności w zakresie przeładunku paliw płynnych. Importowane paliwa płynne stanowią bowiem konkurencję wobec paliw produkowanych przez PKN ORLEN S.A. i

Grupę LOTOS S.A. Wejście większościowego udziałowca nie związanego z producentami paliw płynnych może zmienić ten stan rzeczy.

Reasumując, należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. Postępowanie w sprawie wykazało, że przejęcie przez PERN „Przyjaźń" S.A. kontroli nad „Naftoport" Sp. z o.o. nie przyczyni się do istotnego ograniczenia konkurencji, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy antymonopolowej w związku z art. 479^{28} k.p.c. – od niniejszej decyzji służy odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia.